

Växjö kommuns revisorer

Risikanalys och revisionsplan 2022

Växjö
kommun

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag och roll

Revisionsuppdraget är definierat i kommunallagens (KL), tolfte kapitel. Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionssed, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i juridiska personer enligt Kommunallagen (hel- och delägda bolag), även verksamheten i de juridiska personerna.

Uppdraget utgörs ytterst av att pröva ansvarstagandet och uttala sig om detta till fullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan. I enlighet med KL prövar revisorerna om: Uppdraget utgörs ytterst av att pröva ansvarstagandet och uttala sig om detta till fullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan. I enlighet med KL prövar revisorerna om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande och
- den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna ska granska och pröva enligt god revisionssed. God revisionssed är inte reglerad i lag eller föreskrift eller på annat sätt fastställd av en myndighet. Den formas och utvecklas successivt över tiden i det praktiska revisionsarbetet. Revisorerna lyder direkt under kommunfullmäktige med ett årligt anslag. För revisorerna gäller ett av kommunfullmäktige fastställt reglemente.

Revisorerna har interna sammanträden och träffar med kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsen och nämnderna. Möten hålls också löpande med ledande tjänstemän. Revisorerna fortbildar sig bl.a. genom riktade utbildningsinsatser, studiebesök, deltagande i seminarier, konferenser och erfarenhetsutbyten med andra kommuner.

Revisionsprocessen

Revisionsprocessen omfattar hela det arbete som revisorerna gör under ett revisionsår från riskanalys och planering av granskningsinsatser till uttalandet i revisionsberättelsen.

Revisionsprocessen är avslutad när fullmäktige fattat beslut i ansvarsfrågan.

Revisionsprocessen är uppdelad i fyra delar – planera, granska, bedöma och avrapportera. Revisorerna har ansvar för hela revisionsprocessen och beställer de granskningar m.m. som ska genomföras av de sakkunniga.

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag och roll

Med resultatet av årets granskning som grund prövar revisorerna om styrelsen och nämnderna har fullgjort sina uppdrag. Under denna process beaktar revisorerna information som inhämtas från andra revisorer inom kommunens verksamhet – lekmannarevisorer/revisorer och yrkesrevisorer i kommunala företag, revisorer i kommunalförbund och finansiella samordningsförbund med flera. Informationen har betydelse för att revisorerna ska kunna pröva med en helhetssyn dvs. hela den kommunala verksamheten.

Revisorernas uppfattning i ansvarsfrågan förmedlas till fullmäktige i form av ett särskilt uttalande i revisionsberättelsen. Revisorerna prövar ansvaret såväl kollektivt, dvs. för hela styrelsen eller nämnden, som individuellt för enskilda ledamöter. Det kollektiva ansvaret är utgångspunkten.

Övergripande omvärldsanalys

Ekonomirapporten från Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Coronapandemin har satt sina spår både lokalt, nationellt och internationellt. Krisåtgärder världen över skalas ner eller fasas ut under 2021 och 2022. Vi kan dock notera följdproblem med vissa flaskhalsar i den internationella ekonomin som påverkar både nationellt och lokalt. De offentliga finanserna i Sverige visar en oväntat liten försvagning efter pandemin. Den ännu låga offentliga skuldkvoten medger ett reellt framtida handlingsutrymme för finanspolitiken i Sverige.

Tillväxten för det kommunala skatteunderlaget förväntas bli högre under 2021 och 2022 än på flera år. Sammantaget beräknas en svag real uppgång av skatteunderlaget fram till 2025.

En god skatteunderlagsutveckling och en dämpning av de ökade demografiska välfärdsbehoven gör att de närmaste åren ser förhållandevis bra ut för kommunerna. De senaste årens låga kostnadsutveckling antas dock vända och ta fart i år och nästa år.

Enligt SKR:s prognoser krävs åtgärder eller statliga tillskott om 8 miljarder kronor för kommuner för att nå en resultatnivå på 2 procent av skatter och bidrag för år 2025.

Budgetpropositionen

I propositionen beskrivs utvecklingen i den globala och svenska ekonomin, vilken visar på en stark återhämtning 2021 och 2022. En fortsatt snabb återhämtning för BNP och antalet arbetade timmar antas ske 2021 och 2022, men "lågkonjunkturen" dröjer ändå kvar till 2022 på arbetsmarknaden. Andelen arbetslösa fortsätter att stiga 2021 men minskar 2022 och 2023; den beräknas då uppgå till 7 procent av arbetskraften 2023 och 2024.

Satsningar för kommunerna

- 2,1 miljarder kronor i generella statsbidrag till kommunerna.
- Förstärkt äldreomsorgslyft jämfört med tidigare besked, 1 190 mnkr för år 2022 samt 1 490 mnkr för år 2023. Satsningen omfattar nu 1,7 miljarder kronor respektive år.
- Statsbidraget för regionalt yrkesvux tillförs 1 540 mnkr 2022.
- Skolmiljarden fortsätter även 2022.

Övergripande omvärldsanalys

Ekonomistyrningsverkets prognos september 2021

”En stark återhämtning borgar för en tydlig förstärkning av de offentliga finanserna”

Enligt Ekonomistyrverkets (ESV) bedömningar befinner sig Sverige just nu i en stark återhämtningsfas efter pandemin och den kraftiga ekonomiska nedgången under 2020. Återhämtningen stöds av en expansiv finans- och penningpolitik. Även den succesiva avvecklingen av restriktionerna kopplade till pandemin bidrar till en relativt snabb återhämtning i den svenska ekonomin.

Trots omfattande utgiftsökningar och ytterligare skattesänkningar under 2021 förväntas underskotten i de offentliga finanserna bli lägre än förra året. Under 2022 bedöms det offentliga sparandet vara så gott som i balans.

Trots en hög smittspridning under de två första kvartalen 2021 var BNP-tillväxten god under det första halvåret. ESV bedömer att den goda tillväxten kommer att fortgå året ut. Finans- och penningpolitiken är expansiv och hushållens sparande högt. Efterfrågan på svenska varor på exportmarknaden är hög och växande.

Då hushållens sparande varit högt under pandemin bedöms de ha utrymme för en ökad konsumtion under senare halvan av 2021 och in i 2022. Det innebär att återhämtningen i den svenska ekonomin till stor del kommer att bäras upp av hushållens konsumtion av varor och tjänster. ESV bedömer att BNP kommer att öka med 4,3% 2021 och med 3,2 % under 2022.

Det finns dock, enligt ESV, omständigheter som bidrar till en viss osäkerhet kring utvecklingen, både i Sverige och globalt. Den fortsatta smittspridningen och eventuella nya restriktioner kan snabbt påverka utvecklingen negativt. Även en minskande takt i vaccinering av befolkningen och globalt oroar. Bristen på olika insatsvaror till industrin kan leda till produktionsstopp inom för svensk export viktiga produktionsområden. Myndigheten pekar även på en minskande skattekvot på grund av sänkta skatter och en fortsatt hög arbetslöshet.

Under 2022 kommer kommunerna fortsatt att erhålla ett visst stöd för pandemins konsekvenser på den kommunala ekonomin och verksamheten. Det innebär att statens utgifter kommer vara fortsatt höga. Till detta bidrar även utökade satsningar på investeringar i kommunikation (underhåll och investeringar i järnvägar och vägar), men även utökade tillfälliga satsningar på utbildning bidrar till de höga utgifterna. ESV räknar dock med att statens utgifter börjar minska successivt redan under 2022 allt eftersom de särskilda stödåtgärderna kopplade till pandemin fasas ut.

ESV bedömer att kommunsektorn (regioner och kommuner) kommer att redovisa ett överskott även 2021. Utgifterna i sektorn bedöms öka kraftigt 2021 i relation till 2020 då mycket av den välfärdsproduktion som inte kunde genomföras under 2020 ska genomföras 2021. Samtidigt ökar också skatteintäkterna starkt vilket bidrar till ett överskott även 2021.

Syfte med riskanalysen

Syfte

I enlighet med vad som framgår av "God revisionsred i kommunal verksamhet" så är det revisorerna som ansvarar för risk- och väsentlighetsbedömningen. Med stöd av denna analys avgör revisorerna vad granskningsarbetet ska inriktas mot. Riskanalysen och prioriteringarna syftar även till att minimera revisorernas risk att göra felaktiga uttalanden i revisionsberättelsen. Riskanalysen ämnar också minimera revisionsrisken, alltså att revisorerna inte granskar det som är mest väsentligt.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har definierat risk enligt följande: "En risk är en oönskad händelse som vi kan bedöma sannolikheten för att den ska inträffa. En risk är också en handling/brist på handling av styrelse eller nämnd som påverkar kommunen/invånarna/personalen negativt". SKR använder vidare begreppet väsentlighet som "värdet av en identifierad risk". Dessa definitioner är utgångspunkten för revisorernas analys.

För att revisorerna ska kunna genomföra en riskvärdering av händelser som kan påverka, hindra eller hota måluppfyllelsen inom den kommunala verksamheten är det av vikt att en riskinventering genomförs. Inventeringen innefattar såväl interna som externa faktorer såsom omvärldsförändringar, väsentliga händelser inom kommunen, intern kontroll, samverkan med närliggande kommuner, resultatet av tidigare års fördjupade granskningar inklusive granskning av årsbokslut och delårsbokslut samt övergripande finansiell analys. Omnämnda faktorer tar sin utgångspunkt i fullmäktiges mål.

Syftet med riskanalysen är således att identifiera de största riskerna som finns inom verksamheter, funktioner och processer i kommunen. Olika perspektiv kan också anläggas så som hållbarhet, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Granskningen riktas mot väsentliga områden med högre risk utifrån perspektiven styrning, kontroll, effektivitet och kvalitet.

Inventeringen tar även hänsyn till nationella trender och förändrad lagstiftning (se bild om Omvärldsanalys och Förändringar i lagstiftningar). Med hjälp av offentlig statistik identifieras områden där kommunen avviker negativt i jämförelse med liknande kommuner, länet och riket.

Riskinventeringen är ett stöd i arbetet med att planera framtida revisionsinsatser och på vilket sätt granskning ska ske av identifierade områden. Inventering ska även fungera som ett stöd till revisionen i kontakt med styrelse, nämnder och förvaltningar.

Utifrån riskinventeringen, annan kunskapsinhämtning och information från förtroendevalda och tjänstemän, bedömer därefter de förtroendevalda revisorerna identifierade risker utifrån sannolikheten att de inträffar och vilken konsekvens de får. Detta bidrar till väsentlighetsanalysen. Värdering av sannolikhet utgår i stor utsträckning från bedömning av kvaliteten i styrelsens och nämndernas egen omvärldsbevakning, riskanalys och interna styrning och kontroll.

Risikanalyt, ekonomi och redovisning

Investeringsprocessen

Kommunernas möjlighet till styrning av investeringsverksamheten bygger på en väl fungerande investeringsprocess med tydliga riktlinjer, uppföljningar och kontroller. Riktiga och välgrundade beslut är viktigt då de investeringar som görs idag kommer påverka kommunens ekonomi under lång tid. Brister kan leda till felaktiga prioriteringar, för höga utgifter samt att inköp och upphandlingar genomförs på felaktiga grunder.

Intäktsrutiner (fakturering/statsbidrag)

En viktig del i kommunens interna kontroll utgörs av att säkerställa att de underlag som ligger till grund för intäkterna är korrekta och fullständiga och att intäkterna blir korrekt periodiserade. En kommun har utöver skatteintäkter många andra och dessutom ofta komplexa intäktsströmmar; riktade statsbidrag som ofta baseras på uppgifter som lämnas av kommunen samt fakturering av utförda tjänster där underlag i allt väsentligt skapas internt. Brister kan leda till felaktiga intäkter och en bristande finansiering av kommunens verksamheter.

Inköp och leverantörsbetalningar

En viktig del i kommunens/regionens interna kontroll utgörs av att säkerställa att det finns en tillräcklig intern kontroll i kommunens redovisning, system och rutiner avseende leverantörsutbetalningar. Det föreligger risker för såväl oegentligheter som förtroendeskada till följd av brister i hanteringen. Att ha väl fungerande rutiner och system är således viktigt för att upprätthålla en säker hantering av leverantörsfakturor och betalningar relaterade till dessa.

Löne- och pensionshantering, inkl. skatter och avgifter

Kostnader för löner, pensioner och andra personalrelaterade kostnader är en betydande del av en kommuns och regions totala kostnader. Att lönehanteringen är korrekt och att det finns en tillräcklig intern kontroll i löneutbetalningsprocessen är därför väsentligt. Redovisning av löner och pensionsavtal är dessutom komplexa vilket ställer höga krav på såväl rutiner och processer som den interna förståelsen. Sammantaget innebär detta att en väl fungerande administration och god intern kontroll är högst väsentlig. Brister i hanteringen medför risk för bland annat felaktiga löneutbetalningar och bristande beslutsunderlag.

Risikanalyt, HR

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna att hantera för kommunerna. Konkurrenten om arbetskraft kommer att hårdna ännu mer på hela arbetsmarknaden och här behöver kommunerna vara en attraktiv arbetsgivare för att klara sig i den konkurrenten. Det kommer också att krävas att kommunerna utvecklar kompetensen hos den befintliga personalen för att klara förändrade kompetensbehov i verksamheterna.

Rekrytering

Att rekrytera personal med rätt kompetens har en avgörande betydelse för att säkerställa kvaliteten i kommunens verksamheter. För att säkerställa rekryteringsprocessen behöver kommunen ha rutiner och riktlinjer för hur det ska genomföras. Otydliga riktlinjer och rutiner för rekryteringsprocessen kan medföra negativa ekonomiska och kvalitetsmässiga konsekvenser för kommunens styrning och dess verksamheter.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljölagen samt tillhörande föreskrifter ställer stora krav på arbetsgivaren när det gäller ansvaret för arbetsmiljön. Det är de förtroendevalda som ska sätta mål och dra upp riktlinjer för att säkerställa att arbetsmiljöarbetet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter. Chefer och övriga medarbetares ansvar är att verkställa detta. Det är ytterst viktigt att ansvars- och rollfördelningen är tydlig och dokumenterad. Om styrning och uppföljning av arbetsmiljöarbetet brister finns risk för ohälsa och sjukdom hos de anställda.

Ny visseblåsarlag

Riksdagen har den 29 september 2021 fattat beslut om att anta en ny visseblåsarlag, lagen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visseblåsarlagen). Lagen träder i kraft den 17 december 2021 och innebär bland annat att såväl privata som offentliga arbetsgivare som har 50 eller fler arbetstagare ska vara skyldiga att ha interna visseblåsarfunktioner. Kravet på att införa visseblåsarfunktioner kommer vara tvingande och införas stegvis. Den 17 juli 2022 ska samtliga offentliga arbetsgivare som har 50–249 arbetstagare samt alla (såväl privata som offentliga) arbetsgivare som har minst 250 arbetstagare vara skyldiga att ha en visseblåsarfunktion på plats.

Risicanalys, ekonomi och HR

Nyckeltal	Växjö	Riket	Liknande kommuner
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	9	9	8
Personalkostnader som andel av verksamhetens kostnader, andel (%)	55	55	59
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%)	6,5	8,3	8,0
Nettoinvesteringar, totalt kommun, kr/inv	2 928	6 835	7 826
Resultat före extraordinära poster kommunen, kr/inv	1 842	3 386	3 027
Resultat före extraordinära poster kommunkoncern, kr/inv	2 200	4 699	4 641
Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)	114,5	90,1	91,3
Soliditet inkl pensionsåtag. kommun, (%)	27,1	28,8	25,1
Soliditet inkl pensionsåtag. kommunkoncern, (%)	25,2	29,7	29,0
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen kommun, kr/inv	-56 268	-56 219	-57 742

Kommentarer

Av de senaste nyckeltalen från 2020 framgår att Växjö har något högre omsättning på personal än liknande kommuner. Samtidigt framgår att sjukfrånvaron är lägre i Växjö än i både liknande kommuner och riket.

Kommunens ekonomiska resultat år 2020 var efter extraordinära poster lägre mätt i kronor per invånare än det i liknande kommuner och riket.

Växjö kommun har något lägre soliditet än både liknande kommuner och riket när hela kommunkoncernen beaktas. När det gäller verksamhetens nettokostnader har kommunen något lägre än de jämförbara kommunerna.

Risikanalyt, kommunägda bolag

I många kommuner bedrivs samhällsviktig verksamhet i bolagsform. Granskningen sker av lekmannarevisorer i de aktuella bolagen. Utifrån en generell omvärldsanalys och våra erfarenheter kan vi se risker inom följande områden:

Värdesäkring och underhåll

I många kommuner finns stora delar av kommunens balansräkning i bolagsform vilket innebär att värdesäkring av fastigheter och infrastruktur är av största vikt. Hur sköts underhåll och avsätts tillräckliga resurser till underhållet av anläggningar och infrastruktur?

Samhällsviktiga tjänster och säkerhet

Eftersom energiverksamhet är en samhällsviktig tjänst är det av särskilt stor vikt att energibolag har hög nivå på säkerhet i nätverk och informationssystem (NIS-direktivet och Lag (2018:1174 om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster). Bland annat finns krav på att dessa leverantörer upprättar riskanalys som ligger till grund för val av säkerhetsåtgärder samt tillhörande åtgärdsplan.

Utbyggnad av bredband

Bredbandsutbyggnaden är en utmaning i många kommuner. Utbyggnaden behöver intensifieras för att klara målen i den nationella digitaliserings-strategin och enligt ett av målen i Agenda 2030. Utmaningen är att finansiera utbyggnaden samtidigt som det aktuella bolaget har att ta hänsyn till affärsmässighet i satsningarna.

Risikanalyt, pedagogisk verksamhet

Styrning och ledning

Styrning och ledning inom skolväsendet sträcker sig från kommunfullmäktige till rektor.

Kommunstyrelsen eller den nämnd som givits ansvar att ansvara för att skollagens uppdrag till kommunen (hemkommun) fullföljs ska bland annat tillse att

- Resurser fördelas till utbildning efter barnens och elevernas olika behov.
- Skolpliktiga barn fullgör sin skolplikt eller som det formuleras i lagen "att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning".
- Förskola och fritidshem erbjuds
- "Ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet" och att elever som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp erbjuds detsamma. Vuxenutbildning erbjuds och bedrivs enligt gällande författningar
- Tillsyn utförs över förskola och fritidshem som kommunen har godkänt.

I egenskap av huvudman följer ytterligare ansvar. Bland annat vad gäller att ge rektor förutsättningar att ta sitt ansvar för till exempel ledning av det pedagogiska arbetet och utveckling av utbildningen, sin egen inre organisation, barns och elevers utveckling mot målen, inklusive särskilt stöd och trygghet och studiero. Rektor har en roll som är olik många andra tjänstepersoners i kommunen genom uppdrag adresserade direkt från riksdagen. Andra områden som skollagen särskilt vänder sig till huvudmannen att arbeta med är kompetensförsörjning, systematiskt kvalitetsarbete, åtgärder mot kränkande behandling och frånvaro. Om kommunstyrelsen eller nämnden brister i kunskap om sitt uppdrag eller i handling utifrån sitt uppdrag är risken överhängande att barn och elever inte får den utbildning som de har rätt till enligt skollag.

Risicanalys, pedagogisk verksamhet

Nyckeltal	Växjö	Riket	Liknande kommuner
Elever i grundskola F-9, kommunal skola, hemkommun, andel (%)	90,4	84,7	82,5
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	71,9	73,9	69,7
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	82,2	84,0	80,6
Elever i åk. 9, genomsnittligt meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	222,9	225,9	218,5
Kostnad för kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	113 846	118 209	118 084
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9, kommunala skolor, andel (%)	76,7	72,2	70,1
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	-1,6	0,0	-1,3
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	87,0	85,4	86,6
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärarlegitimation, lägeskommun	11,6	12,6	11,9
Heltidstjänster i förskolan med förskollärarexamen, lägeskommun, andel (%)	45	40	45
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%)	6,6	0	3,3

Kommentarer

Av de senaste nyckeltalen från 2020 framgår att i Växjö kommun väljer en förhållandevis hög andel av grundskoleleverna att gå i kommunal skola. Det visar sig också att Växjö har en högre andel lärare med lärarlegitimation och behörighet inom grundskolan.

Eleverna i Växjö kommuns skolor uppnår i större utsträckning kunskapskraven och blir behöriga till yrkesprogram än liknande kommuner. Även om så är fallet finns det ändå risker när det gäller elevernas resultat och behörighet till gymnasiet. Vidare är värdena för riket något högre.

Vad gäller kostnader har Växjö något lägre kostnadsläge inom grundskolan men något högre inom förskolan.

Andelen barn inskrivna i förskolan är högre i Växjö än i liknande kommuner och riket. Lärartätheten och andelen förskolelärare i verksamheten skiljer sig inte från de liknande kommunerna.

Risikanalyt, pedagogisk verksamhet

Nyckeltal	Växjö	Riket	Liknande kommuner
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	69,2	63,9	55,6
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde	-0,6	0,0	-2,8
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	54,7	51,8	44,8
Gymnasieelever som övergått från IM till nationellt program, kommunala skolor, andel (%)	26	25	24
Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr/elev	121 407	119 179	117 576
Lärare (Årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)	89,9	85,4	87,6

Kommentarer

Av de senaste nyckeltalen, år 2020, framgår att Växjö har en högre andel gymnasieelever som får ut examen inom tre år än både liknande kommuner och riket. Likaså uppnår en högre andel av gymnasieeleverna behörighet till högre utbildning. Växjö kommuns gymnasieskolor har en något högre andel lärare med lärarlegitimation och behörighet än liknande kommuner och riket. Det kan också konstateras att kostnadsläget är något högre i Växjö.

Risikanalyt, vård och omsorg

Kompetens

Under pandemin har särskilda kompetensbrister inom verksamheten uppmärksammats. Även tidigare har kompetens och förutsättningar för chefer och personal lyfts fram som en av de största utmaningarna inom området. Det handlar bl.a. om brist på personer som har relevant utbildning, men även andra faktorer som stress och arbetsmiljö vilket också påverkar hur attraktivt yrkesområdet uppfattas. Sammantaget ställer detta stora krav på kommunen att behålla och utveckla befintliga medarbetare, men även stimulera nyrekrytering till utbildning och verksamhet.

Ej verkställda beslut riskerar att öka

Antalet ej verkställda beslut har ökat dramatiskt som en följd av pandemin. Orsakerna är såväl att verksamheter hållits stängda för att minska risken för smittspridning (t.ex. dagverksamhet), men även att många personer, främst äldre, tackat nej eller av sagt sig det stöd de har rätt till. Det kan därför antas en ökad efterfrågan framöver.

Det är därför viktigt att följa hur arbetet med att verkställa beslut till den enskilde fortlöper, både i det korta perspektivet men även utifrån ett längre perspektiv. Den regelbundna rapporteringen av ej verkställda beslut utgör därför ett viktigt stöd i arbetet med att planera och säkerställa tillgängliga insatser. Utöver att drabba den enskilde, riskerar kommunen att tilldelas särskild avgift om beslut ej verkställs inom rimlig tid.

Samverkan och samordning av insatser

Samverkan mellan kommuner och regioner har i många fall förbättrats under pandemin, men hur socialtjänst och hälso- och sjukvård samordnar insatserna kring den äldre utgör fortfarande en stor utmaning. Brister har uppmärksammats i vården och omsorgen av äldre som insjuknade i covid-19 och även till exempel när det gäller stödet som erbjuds anhöriga till de äldre. Samtidigt har en omfattande omställning påbörjats gällande Nära vård, i riktning mot ett personcentrerat arbetssätt som utgår från individens behov och förutsättningar. För att hälso- och sjukvården och den kommunala vård- och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, och kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan.

Ny lagstiftning

Den 1 november 2021 ändras lagen så att assistansersättning inte betalas ut till privata utförare som saknar tillstånd från IVO. Kommunerna behöver därför kontrollera att utförare har tillstånd, annars riskerar de kommuner som betalat ersättning i väntan på Försäkringskassans beslut att inte få tillbaka pengarna.

Risicanalys, vård och omsorg

Nyckeltal	Växjö	Riket	Liknande kommuner
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	87	88	86
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	79	81	81
Framskrivning, förväntad andel invånare 80+ år om 5 år i kommunen, andel (%)	6,2	6,4	6,7
Invånare 80+ i särskilt boende, andel (%)	11,0	11,2	11,4
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/inv 80+	90 184	86 961	90 806
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	867 893	975 738	923 972
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/inv 80+	122 970	141 714	135 685
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	0,8		3,1
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, miljoner kronor	8		33

Kommentarer

Vid genomgång av de senaste nyckeltalen, år 2020, för äldreomsorgen framgår att Växjö inte sticker ut något nämnvärt, varken gällande brukarbedömning eller kostnader.

Växjö har en liten positiv nettokostnadsavvikelse totalt för äldreomsorgen, dvs. kostnaden är lite högre än vad som är förväntat utifrån kommunens strukturella förutsättningar.

Risikanalyt, vård och omsorg

Nyckeltal	Växjö	Riket	Liknande kommuner
Brugarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren trivs alltid på sin dagliga verksamhet, andel (%)	83		84
Brugarbedömning gruppboad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	78		79
Invånare med insatser enl. LSS, andel (%)	1	1	0,79
Kostnad funktionsnedsättning LSS boende, kr/brukare	1 069 262	1 121 779	1 104 644
Kostnad funktionsnedsättning LSS daglig verksamhet, kr/brukare	263 107	230 174	196 855
Kostnad personlig assistans enl. LSS/SFB minus ersättning från Försäkringskassan, kr/inv	1 142	1 212	1 652
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	3		0,2
Personer med boende enligt LSS, andel (%) av totalt antal personer med insatser enligt LSS	43	40	35,4
Personer med daglig verksamhet enligt LSS, antal/10 000 inv	36	38	38
Personer med personlig assistans enligt LSS, antal/10 000 inv	5	5	6

Kommentarer

Vid genomgång av de senaste nyckeltalen, år 2020, för LSS-verksamheten framgår att Växjöbrukarnas omdöme inte skiljer sig från de från de liknande kommunerna.

Vad gäller kostnader har Växjö en nettokostnadsavvikelse på tre procent, dvs. en högre kostnad än vad som kan förväntas utifrån kommunens strukturella faktorer. Växjö har i jämförelse med de andra kommunerna lägre kostnader per brukare i LSS-boad och för personlig assistans men högre för daglig verksamhet.

Bland de personer med LSS-insats har en högre andel i Växjö LSS-boad än vad är fallet i liknande kommuner och riket.

Risikanalyt, socialtjänst

Social barn- och ungdomsvård

Behovet av insatser till barn, unga och deras familjer ökar succesivt. Varje kommun har ett stort ansvar att tillse att det finns tillräckligt med individuellt anpassade öppna insatser utifrån det lokala behovet. Ett annat område som är viktigt att säkerställa är rekryteringen och utredning av jour- och familjehem och kontaktfamiljer/kontaktpersoner. När det gäller institutionsinsatser till barn och unga behöver kontroller för att säkerställa kvalitet i HVB finnas på plats. Externa HVB platser upphandlas via LOU och det behöver finnas rutiner på plats som säkerställer kvalitét. På samma sätt är det också viktigt att det finns kontroller som säkerställer kvalitét i insatser i extern och intern regi. Då den kommande socialtjänstlagen betonar vikten av förebyggande arbete är det också ett område att bevaka.

Missbruks- och beroendevård

Insatser för att komma till rätta med missbruk och beroende i olika former är ett prioriterat område. För det behöver individuellt anpassade insatser kunna erbjudas. Kommunen behöver erbjuda insatser på hemmaplan och för att insatserna ska bli effektiva kan också samverkan med regionen behövas. Det är också viktigt att kommunen arbetar utifrån evidensbaserad praktik och att förebyggande och tidiga insatser också kan erbjudas. Ett uppsökande arbete behöver finnas på plats.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd är en viktig funktion för att säkerställa skälig levnadsnivå för de som behöver samt att det finns insatser för att stegförflytta personer långt från arbetsmarknaden i riktning mot egenförsörjning. Det är av betydelse att det finns riktlinjer och kontroller på plats för att säkerställa en rättssäker handläggning samt att samarbetet mellan arbetsmarknadsåtgärder och handläggning för ekonomiskt bistånd fungerar, Vidare är uppföljning av kostnadsutvecklingen och uppföljning över hur väl insatserna leder till stegförflyttning i riktning mot egenförsörjning faller ut.

Våld i nära relationer

Kommunen behöver ha ett aktivt och uppsökande arbetssätt för att upptäcka våld i nära relationer. Och därtill ska kommunen erbjuda snabba och säkra insatser till utsatta vuxna och barn. Vidare är det av vikt att det finns en aktiv uppföljning av hur insatserna faller ut för att inte en redan drabbad grupp ska råka än mer illa ut. I arbetet med att utforma insatser krävs rätt kunskapsstöd och tillräcklig kompetens inom området. Vidare är det av vikt med ett fungerande samarbetet mellan socialtjänsten och andra instanser såsom regionen, polisen , FK med fler.

Risikanalyt, socialtjänst

Nyckeltal	Växjö	Riket	Liknande kommuner
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	72	0	80
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av bef.	3,7	3,6	2,3
Kostnad barn och ungdomsvård, kr/inv	1 841	2 342	1 815
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv	1 123	1 486	1 061
Kostnad missbrukarvård vuxna, kr/inv	595	810	815
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	-10,0	0,0	-7,8
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, miljoner kronor	-39	0	-27

Kommentarer

Vid genomgång av de senaste nyckeltalen, år 2020, för socialtjänst, framgår att Växjö har en högre andel invånare som någon gång under året beviljats ekonomiskt bistånd. Vidare visar uppgifterna att de som beviljats bistånd i Växjö oftare kommer tillbaka igen än de som beviljats bistånd i de liknande kommunerna.

När kostnaderna per invånare analyseras framgår att Växjö har lägre kostnader än liknande kommuner inom barn- och ungdomsvården och missbrukarvården men högre inom det ekonomiska biståndet. Totalt har verksamheten en negativ nettokostnadsavvikelse om 10 procent, dvs. kostnaden är lägre än vad som är förväntat utifrån kommunens strukturella förutsättningar.

Riskvärdering och planering av revisionsinsatser

Utdrag från arbetet med riskvärdering som gjordes av revisorerna

Växjö
kommun

Väsentliga riskområden 2022

Prio	Riskområde	Prio	Riskområde

Bilagor

Tidigare genomförda granskningar

Växjö
kommun

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2021	Beslut om gratis parkering
	Arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier
	Kontinuitet inom hemtjänsten
	Granskning av insatser för att få nyanlända självförsörjande
	Näringslivsarbetet
	Tillfällig bemanning inom omsorgen
	Likvärdig skola
	Det förebyggande arbetet mot missbruk och kriminalitet hos unga

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2020	Granskning av intrångsskydd
	Intern kontroll i rutiner för bokslut och årsredovisning 2020
	Omsorgsnämndens ekonomistyrning
	Granskning av kommunstyrelsens ledande och samordnade roll avseende verksamhets- och ekonomistyrning
	Uppföljning av genomförda granskningar <ul style="list-style-type: none">• Genomförandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram• Måltidsorganisationen• Rutiner för orosanmälningar inom nämnden för arbete och välfärds verksamhetsområde barn och familj• Styrning och kontroll av privata utförare• Rutiner för biståndsbedömning inom äldreomsorgen• Strategisk kompetensförsörjning• Investeringsplanering• VA-nätets underhåll och förnyelse

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2019	Styrning och uppföljning av socialpsykiatri
	Kommunstyrelsens och tekniska nämndens styrning och ledning av direktupphandlingars genomförande
	Förebyggande arbete avseende våldsbejakande extremism
	Styrning och kontroll av lönehanteringen
	Styrning och uppföljning av grundskolans ekonomi och verksamhet

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2018	Rutiner för biståndsbedömning äldreomsorg
	Planering och beslutsunderlag nybyggnation kommunhus
	Kommunstyrelsens, omsorgsnämndens och utbildningsnämndens uppföljning och kontroll av privata utförare
	VA-nätets underhåll och förnyelsetakt
	Kommunstyrelsens, omsorgsnämndens och tekniska nämndens personalförsörjning
	Kommunstyrelsens investeringsplanering
	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt
	Överförmyndarens verksamhet
	Intern kontroll i system och rutiner – leverantörsfakturor
	Intern kontroll i system och rutiner - Exploateringsredovisning

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2017	Genomförandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram
	Måltidsorganisationen
	Mottagningsenheten IFO gällande orosanmälningar
	Säkerhetsgranskning av kommunens säkerhet avseende externt och internt dataintrång
	Trafikfrågor och planering

